

Společná iniciativa pro konkurenceschopné zemědělství, kvalitní a bezpečné potraviny občanům této země 2025+

Výše vyjmenované organizace společně sdružují drtivou většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství všech forem vlastnictví a způsobů podnikání a společně předkládají tento program. Naši členové produkují více než 85 % veškerých komodit a obhospodařují více než dvě třetiny zemědělské půdy, a to jak v režimu konvečním, tak ekologickém a významnou většinu (1,3 mil.) půdy lesní. Společně sdružujeme nejen zásadní část tuzemské zemědělské prvovýroby, ale také zpracování potravin. Naši členové uvádějí na trh cca 90 % v tuzemsku vyprodukovaných potravin. Jsme tedy zásadním a neopomenutelným partnerem v diskusi o budoucnosti zemědělství a potravinářství v České republice a pro vytváření podmínek života a podnikání na venkově vůbec.

Společnou iniciativu podporují tyto profesní a zájmové organizace:

Agrární unie ČR	Asociace výrobců lahůdek z.s.
Horský agrární spolek	Česká asociace barelových
CropLife Česká republika	watercoolerů ČABW z.s.
Lesnicko-dřevařská komora České republiky	Českomoravský cukrovarnický spolek
Asociace profesionálních včelařů, z.s.	Českomoravský svaz mlékárenský z.s.
Českomoravská drůbežářská unie, z.s.	Český svaz pivovarů a sladoven, z.s.
Český svazu včelařů, z. s.	Český svaz zpracovatelů masa
Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.	Český škrobárenský svaz
Svaz chovatelů drůbeže ČR, z.s.	Rybářské sdružení České republiky
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.	Sdružení drůbežářských podniků
Svaz chovatelů prasat z.s.	Společenstvo mlynářů a pekařů ČR, z.s.
Unie chovatelů hospodářských zvířat, z.s.	Spolek pro komodity a krmiva
Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace	Svaz lihovarů České republiky
Český bramborářský svaz, z. s.	Svaz minerálních vod, z. s.
Český modrý mák z.s.	Svaz pekařů a cukrářů v České republice, z.s.
Ovocnářská unie České republiky, z.s.	Svaz průmyslových mlýnů České republiky
Svaz květinářů a floristů České republiky	Svaz vinařů České republiky, z. s.
Svaz lnu a konopí ČR, z.s.	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin	Unie destilátérů z.s.
Svaz pěstitelů cukrovky České republiky	Unie výrobců a dovozců lihovin České republiky
Svaz pěstitelů chmele ČR	VINAŘSKÁ UNIE ČR, z. s.
Svaz školkařů České republiky, z.s.	Zájmové sdružení právnických osob
Zelinařská unie Čech a Moravy z. s.	konzervárensko – lihovarského průmyslu

Společné prohlášení

My, zemědělci a potravináři, se značným znepokojením vnímáme prohlubující se negativní trendy v zemědělství a potravinářství jako je mimo jiné ztráta konkurenceschopnosti a soběstačnosti České republiky. Proto společně požadujeme zásadní změnu politiky, která zajistí dlouhodobou konkurenceschopnost, stabilitu a udržitelnost českého zemědělství a potravinářství.

Žádáme zásadní snížení administrativní zátěže a zjednodušení byrokratických překážek, které nás odvádějí od naší hlavní činnosti – produkce kvalitních, bezpečných a cenově dostupných potravin. Politika musí být spravedlivě nastavena a podpořena dostatečným rozpočtem, který reflektuje reálné náklady, ekonomické podmínky a podmínky našich konkurentů, kteří dováží svoje výrobky do České republiky. Trváme na zachování dvoupilířového systému podpory a na regulaci tržních podmínek tak, aby obchodní řetězce nemohly zneužívat svou dominantní pozici na úkor výrobců a zpracovatelů.

Požadujeme, aby dovážené produkty splňovaly stejné standardy jako naše produkce, a tím zajistily rovné podmínky pro všechny. Podpora inovací a investic do moderních technologií je klíčová pro zajištění udržitelného a efektivního zemědělství a potravinářství. Regulatorní a enviromentální opatření musí být nastavena tak, aby nás neznevýhodňovala proti našim konkurentům, nešla nad minimální požadavky EU, a respektovala ekonomickou realitu a neohrožovala naši konkurenceschopnost.

Stojíme společně za našimi hodnotami – za odpovědným, udržitelným a prosperujícím zemědělstvím a potravinářstvím. Jasně se distancujeme od jakékoli politizace našeho oboru, radikalizace a extrémních přístupů.

Proto požadujeme konstruktivní dialog s politickými představiteli napříč politickým spektrem a stabilní dlouhodobá řešení, která podpoří nejen nás, české zemědělce a potravináře, ale i celé venkovské oblasti a potravinovou bezpečnost České republiky a Evropské unie.

1. Strategický význam sektoru

Považujeme zemědělství a potravinářství za klíčové sektory pro zajištění soběstačnosti a bezpečnosti ČR a tento pohled dle našeho názoru musí sdílet jakákoliv skutečně odpovědná vláda. Současná globalizace a politické nejistoty (váčky, pandemie COVID-19, veterinární epidemie, klimatická změna) zdůrazňují potřebu posílit potravinovou soběstačnost, ale také nezávislost na externích vstupech. Země, která není schopná zajistit dostatek kvalitních potravin pro své obyvatele, se stává zranitelnou především v době krizí a vůči mezinárodnímu tlaku s bezprostředními dopady na její občany.

2. Stav zemědělství a potravinářství v ČR

V posledních letech se v souvislosti s extrémně narůstající regulací našeho podnikání na straně jedné a liberalizací obchodu na straně druhé výrazně zhoršují základní ukazatele „kondice“ zemědělství a potravinářství v České republice. Míra regulací společně s dalšími faktory jako jsou ceny energií a emisních povolenek zvyšuje náklady místních producentů a výrazně snižuje konkurenceschopnost domácích podnikatelských subjektů vůči třetím zemím. Snižování výdajů na zemědělskou politiku na evropské i národní úrovni a faktický rozpad „společného aspektu“ Společné zemědělské politiky zase snižuje konkurenceschopnost na jednotném trhu. Na národní úrovni se zemědělství a potravinářství stalo součástí politického boje, což ještě více prohlubuje nestabilitu odvětví bez jasné vize státu a snižuje konkurenceschopnost českých zemědělců a potravinářů.

2.1 Hlavní ekonomické problémy českého zemědělství a potravinářství

1. Nízká přidaná hodnota a produktivita:

- Čistá přidaná hodnota na hektar zemědělské půdy činí v ČR 370 EUR/ha, což je pouze 39 % průměru EU (952 EUR/ha). To je výrazně méně než v Polsku (844 EUR/ha) a Německu (1 072 EUR/ha).
- Produkce na hektar zemědělské půdy dosahuje v ČR jen 64 % průměru EU.

2. Závislost na dotacích:

- Celkové příjmy sektoru bez dotací dlouhodobě nedosahují pokrytí nákladů, zatímco v EU mají zemědělci bez dotací průměrně o 20 % vyšší příjmy než náklady.
- Vysoký podíl redistribučních dotací nepřináší požadovaný nárůst přidané hodnoty.

3. Výkonnost potravinářského průmyslu:

- Český potravinářský průmysl dosahuje podprůměrné výkonnosti vůči průměru EU, na přidané hodnotě zpracovatelského průmyslu podílí pouze 7–8 %, což je výrazně méně, než by odpovídalo domácí produkci surovin.
- Nízké investice do zpracování komodit omezují schopnost vytvářet výrobky s vyšší přidanou hodnotou.

4. Mzdová nerovnováha:

- Mzdy v zemědělství jsou výrazně nižší než průměr v národním hospodářství (na úrovni 76 %), což odráží mladé pracovníky od vstupu do tohoto sektoru.

- Absence jednoduchého mechanismu zaměstnávání a odměňování sezónních pracovníků

2.2 Struktura produkce a obchod

1. Rostlinná versus živočišná výroba:

- Podíl rostlinné výroby (53,7 %) převyšuje živočišnou výrobu (39,9 %), což má negativní dopad na diverzifikaci produkce, kvalitu půdy a celkově stabilitu sektoru. Vede k masivní produkci základních komodit, především obilovin a vytváří vysokou závislost na jejich vývozu.
- Klesá výměra půdy pro pěstování zlepšujících plodin, jako jsou víceleté pícniny.

2. Agrární obchodní saldo:

- Záporné saldo agrárního obchodu dosáhlo -45 miliard Kč v roce 2024, po odečtení sektoru tabáku -60 miliard Kč (nejhorší v naší historii).
- Hlavní problém v zemědělství a potravinářství představuje obchod s masem (zejména vepřovým – dlouhodobě nejvyšší záporné saldo mezi komoditami), ovocem a zeleninou a dovoz výrobků (potravin) s vyšší přidanou hodnotou (např. mlékárenské výrobky).
- Pozitivní saldo zajišťují pouze komodity s nízkou přidanou hodnotou, jako obiloviny, surové mléko a živá zvířata.

2.3 Politické vlivy

1. Green Deal

- Výrazná ekologická omezení a nadbytečné náklady pro zemědělce a potravináře, projevující se především v dopadech na ceny energií a vstupů a v oblasti regulace ochranných přípravků, živočišné výroby a zvýšených požadavků na udržitelnost.
- Klíčovým problémem je, že dovozemé produkty z neevropských zemí nemusí splňovat stejné ekologické, sociální a další normy, což ohrožuje konkurenceschopnost českého a samozřejmě evropského zemědělství. Horší rentabilitu způsobují dražší energie v EU v porovnání se 3. zeměmi, které jsou způsobené především cenou vstupů (paliva, hnojiva, osiva) a systémem drahých emisních povolenek.

2. Liberalizace obchodu:

- Bezcelní obchod s Ukrajinou a připravovaná dohoda Mercosur pokrývají tržní prostředí a konkurenci na uzavřeném trhu EU, kterou domácí zemědělci obtížně zvládají.
- Snižování celkových rozpočtů EU na Společnou zemědělskou politiku (SZP) může omezit podporu produkčním zemědělcům, zajišťujícím většinu našich potravin.

3. Nedostatek strategické vize:

- Politická nepředvídatelnost, chybějící koncepce a protichůdné kroky vlády (např. zvyšování daňového zatížení a snižování národních podpor) snižují konkurenceschopnost našeho sektoru.
- Sektor nemá konzistentní strategii a neustále protichůdné politické kroky způsobují nestabilitu a nepředvídatelnost podnikatelského prostředí, což vede k růstu podnikatelských rizik, nutí k omezování investic, snižování produkce a zvyšování závislosti na dotacích.

4. Dotace bez motivace vytvářet přidanou hodnotu:

- Nevhodné nastavení některých dotačních mechanismů motivuje k „neproduktivnímu“ zemědělství s nízkou přidanou hodnotou, což snižuje schopnost konkurovat na domácím i evropském trhu.
 - Neproduktivní zemědělství nevytváří důležitá pracovní místa na venkově.
-

2.4 Investice a infrastruktura

1. Nízké investice do výroby, zpracování a technologií:

- Nedostatečná podpora modernizace zemědělství a zpracovatelského průmyslu (vč. sektorů ovoce a zeleniny) omezuje schopnost produkovat konkurenceschopné výrobky v rozsahu odpovídajícím obchodnímu prostředí.
- Chybí velké infrastrukturní projekty, jako je moderní zpracování masa evropských rozměrů nebo skleníky s celoroční produkcí (zejm. ovoce a zeleniny), moderní posklizňové úpravy a skladovací kapacity pro ovoce a zeleninu. Nedostatečné a nedostupné zdroje vody a závlahové soustavy pro jejich dopravu k rostlinám.

2. Ekologické zemědělství:

- Přestože ČR obhospodaruje 17 % půdy v režimu ekologického zemědělství, produkce z ní netvoří více než 4 % potravin. Více než polovina spotřebovaných biopotravin v ČR (cca 2 % ze spotřeby potravin) je dovážena a zájem ze strany obchodníků o tuzemskou produkci je nedostatečný.
-

3. Možné kroky ke zlepšení

1. Podpora výroby s vyšší přidanou hodnotou:

- Investice do technologií na pěstování a zpracování surovin (vč. sektorů ovoce a zeleniny) přímo v ČR odpovídající velikosti českého i evropského trhu.
- Zaměření na výrobu produktů s vyšší přidanou hodnotou (mléčné výrobky, uzeniny, konzervované potraviny, ovoce a zelenina, BIO).

2. Změna dotační politiky:

- Optimalizace dotací tak, aby více motivovaly k produkci a finalizaci, nikoli pouze k udržování nečinnosti.
- Podpora mladých farmářů, mladých zaměstnanců a modernizace podniků.

3. Podpora diverzifikace a udržitelnosti:

- Investice do zvýšení podílu živočišné výroby, podpora plodin zlepšujících půdu, podpora zelinářství a ovocnářství.
- Zvýšení odolnosti vůči klimatickým změnám, včetně pěstování nových plodin odolných vůči změně klimatu, nových metod šlechtění, modernizace závlahových systémů a pojištění rizik.
- Diverzifikace v oblasti obnovitelných zdrojů (bioplynové stanice, biometan, biomasa, FVE na střechách zemědělských objektů).

4. Zlepšení vyjednávací pozice:

- Posílení organizací zemědělců pro lepší vyjednávání s obchodními řetězci, a to také odstraněním veškerých administrativních povinností, které nejsou vyžadovány nadřízenou legislativou EU.
- Podpora zkracování dodavatelských řetězců a zjednodušení uvádění výrobků na trh.

5. Infrastruktura a vzdělávání:

- Vytvoření a podpora moderních zemědělských a zpracovatelských podniků – technologických kapacit posklizňového zpracování, skladovacích kapacit a zlepšení dopravní infrastruktury.
- Podpora výzkumu a inovací v agrárním a potravinářském sektoru.
- Větší propojení středních a vysokých zemědělských škol z praxí formou stipendií a dlouhodobé spolupráce.

Požadavky zemědělců a potravinářů vůči politickým stranám a politikům

1. Finanční podpora a reforma Společné zemědělské politiky (SZP)

1.1 Navýšení rozpočtu SZP a jeho efektivní využití

- **Požadavek:** Navýšení rozpočtu SZP minimálně o **30 %** kvůli inflaci a rostoucím výrobním nákladům.
- **Důvod:** Konkurence ze třetích zemí (Ruská federace, Ukrajina, Jižní Amerika, Asie) se stále zvyšuje a produkce v EU je znevýhodněna přísnějšími ekologickými a pracovními regulacemi.
- **Problém:** Při snižování rozpočtu by klesala konkurenceschopnost evropského zemědělství a zvyšovala by se závislost na dovozech.

1.2 Vytvoření finančních zdrojů na rozvoj podnikání

- **Požadavek:** Nedanění přímých a kompenzačních plateb, které jsou zavedeny jako podpora příjmů evropských zemědělců za plnění náročných podmínek EU, jako jsou environmentální standardy, omezení produkce nebo dodržování welfare zvířat.
- **Důvod:** Podpora nedanění přímých a kompenzačních plateb je racionální a efektivní cestou, jak zajistit finanční stabilitu zemědělců, podpořit investice a posílit konkurenceschopnost českého zemědělství. Tento krok by umožnil farmářům lépe plánovat svou budoucnost, minimalizovat finanční rizika a přispět k udržitelnosti a rozvoji venkova.
- **Problém:** Nedostatek finančních zdrojů v rámci zemědělských subjektů pro financování jejich rozvoje a srovnání podmínek s jinými členskými státy.

1.3 Udržení dvoupilířového systému SZP

- **Požadavek:** Zachování **dvoupilířového systému podpory**:
 - **I. pilíř** – přímé platby na plochu, citlivé komodity
 - **II. pilíř** – rozvoj venkova, ekologická opatření, inovace.
- **Problém:** Možnost kofinancování I. pilíře z národních zdrojů by vedla k **nespravedlivé konkurenci mezi členskými státy EU**.

1.4 Vázání přímých plateb na produkci

- **Požadavek:** Minimálně **30 % přímých plateb by mělo být vázáno na produkci a tržní cenu**.
- **Důvod:** Toto opatření umožní flexibilní přizpůsobení se trhu – pokud je cena komodit vysoká, dotace mohou být sníženy, pokud je nízká, dotace se zvýší.
- **Problém:** Živočišná výroba, ovoce a zelenina, jsou citlivé na výkyvy trhu.

2. Snížení byrokratické zátěže a reforma administrativy

2.1 Radikální snížení administrativní zátěže

- **Požadavek:** Snížení byrokracie alespoň o 30 % na úrovni EU i ČR, především prostřednictvím omezení počtu kontrol, zjednodušení dotačních žádostí, zefektivnění procesů a zrušením některých požadavků SZP (GAEC, Sociální podmíněnost atd.).
- **Důvod:** Zemědělci tráví příliš mnoho času administrativou namísto samotné produkce, navyšování nákladů na pracovní sílu.
- **Řešení:** Omezení počtu kontrol o 30 % a jejich sloučení do jedné inspekce v rámci SZP ročně, dodržování správních lhůt na straně státu. Zjednodušení dotačních žádostí a digitalizace administrativy. Zrušení nadměrných požadavků SZP a národních požadavků nad rámec SZP (GAEC, sociální podmíněnost atd.).

2.2 Omezení ESG reportingu a taxonomie pro zemědělství

- **Požadavek:** Zrušení povinného ESG reportingu a taxonomie, která zbytečně zatěžuje farmáře a potravináře dalšími administrativními povinnostmi.
- **Důvod:** Pokud zemědělec již splňuje přísné normy SZP, neměl by být zatěžován dalším byrokratickým reportingem.

3. Podpora konkurenceschopnosti a ochrana trhu

3.1 Férové podmínky na trhu

- **Požadavek:** Zavedení přísnějšího zákona o významné tržní síle, který by zabránil obchodním řetězcům zneužívat svou dominanci vůči dodavatelům.
- **Důvod:** Supermarkety často nakupují potraviny za ceny pod výrobními náklady, což ohrožuje domácí produkci.
- **Řešení:** Zakázat slevové akce na potraviny prodávané pod nákupní cenou, důrazné sankcionování při porušení a při zvýhodňování privátních značek.

3.2 Regulace importů a ochrana domácí produkce

- **Požadavek:** Produkty dovážené do EU musí splňovat stejné normy jako evropské zemědělské produkty (welfare zvířat, pesticidy, GMO, pracovní podmínky).
- **Problém:** Evropský zemědělec musí splňovat přísné normy, zatímco dovozci ze třetích zemí využívají látky a metody, které jsou v EU zakázané.
- **Řešení:** Zavedení nulové tolerance pro zakázané látky v dovozních potravinách. Změna systému označování země původu, ne podle poslední operace, ale podle původu převažující suroviny.

3.3 Efektivní daňová politika státu

- **Požadavek:** Pro zajištění konkurenceschopnosti, přidané hodnoty odvětví a určité míry soběstačnosti podpořit odvětví i z pohledu příjmové stránky státního rozpočtu.

- **Problém:** Podpora zemědělství a potravinářství se během posledních let snížila reálně na polovinu a není srovnatelná s podporou v okolních státech EU.
- **Řešení:** Efektivní daňová politika může výrazně zvýšit konkurenceschopnost českých zemědělců a potravinářů, snížit jejich nákladovou zátěž, podpořit investice a posílit produkci s vyšší přidanou hodnotou, což v konečném důsledku zvýší i příjmy státu.

3.4 Osvobození celého sektoru zemědělství v rámci EU ETS2

- **Požadavek:** zajistit osvobození od plateb za emise v systému EU ETS2 pro celý sektor zemědělství, jak to umožňuje evropská legislativa.
- **Problém:** Platby v systému EU ETS2 za emise by pro české zemědělce představovaly další zvýšení nákladů. Pokud jiné evropské země využijí možnosti sektor zemědělství od plateb v systému EU ETS2 osvobodit, dále by se zhoršila konkurenceschopnost českých zemědělců.
- **Řešení:** V případě nafty nastavit systém vratek plateb za emise v systému EU ETS2 tak, aby byl administrativně co nejméně náročný. V případě zemního plynu zajistit osvobození na úrovni dodavatelů zemního plynu, aby zemědělci vůbec nebyli zatíženi administrativou spojenou s žádostmi o vrácení plateb za emise v systému EU ETS2 za zemní plyn.

3.5 Marketingová podpora domácích potravin

- **Požadavek:** Zajistit dlouhodobou, cílenou a právně bezpečnou marketingovou podporu potravin vyrobených v ČR, se zaměřením na kvalitu, čerstvost, dohledatelnost, regionální původ a přínos pro místní ekonomiku. Podpora by měla probíhat prostřednictvím státem koordinovaných kampaní, národních značek kvality a nástrojů na zviditelnění domácí produkce, a to v souladu s pravidly jednotného trhu EU.
- **Problém:** Domácí potraviny, přestože mají často vyšší kvalitu, čerstvost a regionální přínos, nejsou schopny konkurovat silnému marketingu dovozových a nadnárodních značek. Spotřebitelé často nepoznají původ ani výrobní standardy. V důsledku toho dochází k oslabení domácí produkce, odlivu zisků do zahraničí a narušení soběstačnosti. Zkušenosti z jiných zemí ukazují, že marketing a viditelnost značky kvality hrají zásadní roli v rozhodování spotřebitele.
- **Řešení:** Zesílení podpory národních značek kvality (např. Klasa, Regionální potravina, BIO), Státní kampaně zaměřené na edukaci a informovanost spotřebitelů, Finanční a daňová podpora pro malé a střední producenty v oblasti marketingu, Veřejné zakázky – možnost zohlednit kvalitu, čerstvost a zkrácený dodavatelský řetězec, bioprodukcí.

4. Podpora produkce, inovací a modernizace

4.1 Zavedení stabilního modelu podpory investic

- **Požadavek:** Zavedení stabilního a cíleného modelu podpory investic, který umožní modernizaci zemědělských a potravinářských provozů, zvýšení produkce s přidanou hodnotou a posílení konkurenceschopnosti celého sektoru.

- **Důvod:** Podpora investic prostřednictvím různých finančních nástrojů je klíčovým prvkem moderní zemědělské politiky, protože mohou efektivněji využívat veřejné prostředky, stimulovat dlouhodobé investice a snížit závislost zemědělců na přímých dotacích.
- **Řešení:** Přímé dotace na modernizaci a zpracování pro malé a střední farmy (až 50 % nákladů). Zvýhodněné úvěry a dotace úroků pro velké podniky zaměřené na strategické investice.

4.2 Podpora velkých infrastrukturálních projektů

- **Požadavek:** Státní podpora velkých infrastrukturálních projektů, které by umožnily zvýšit domácí zpracování zemědělských komodit, posílit konkurenceschopnost a snížit závislost na dovozu zpracovaných produktů.
- **Důvod:** České zemědělství a potravinářství ztrácí konkurenceschopnost právě v klíčových oblastech zpracování surovin, zejména v jatečnictví, zpracování masa a částečně v mlékárenství. Tento stav je způsoben nedostatečnými investicemi do infrastruktury, zastaralými provozy a dominancí zahraničních zpracovatelských podniků, které často vytlačují české zemědělce na úroveň pouhých dodavatelů surovin s nízkou přidanou hodnotou.

4.3 Zjednodušení při uvádění výrobku na trh (malí a střední zemědělci)

- **Požadavek:** Co nejvíce zjednodušit výrobu, prodej a zpracování regionálních potravin přímo od producentů.
- **Důvod:** Tato regionální výroba potravin vytvoří zajímavou pestrost pro spotřebitele a zajistí stabilitu pro menší zemědělce.

4.4 Podpora české lokální produkce, bioprodukce a domácích trhů

- **Požadavek:** Veřejné zakázky (školy, nemocnice, státní instituce) by měly **upřednostňovat lokální a BIO produkci**.
- **Důvod:** Sníží se závislost na dovozech, podpoří se domácí zemědělství a šetrné hospodaření a režimu ekologického zemědělství.

4.5 Zavádění inovací do praxe

- **Požadavek:** Zvýšení podpory zavádění výsledků výzkumu a **vývoje do zemědělské a potravinářské praxe**, včetně precizního zemědělství, ekologického zemědělství, digitalizace a biotechnologií.
- **Důvod:** Moderní technologie mohou **snížit náklady, zvýšit efektivitu a zároveň chránit životní prostředí**.

4.6 Uvolnění restrikcí na NGT a přípravky na ochranu rostlin při zachování transparentnosti systému

- **Požadavek:** Povolit moderní metody šlechtění rostlin, včetně **NGTa urychlené schvalování alternativ k zakázaným prostředkům na ochranu rostlin a jejich finanční podpora, včetně POR pro ekologické zemědělství. Zachování portfolia účinných látek pro řešení krizí, zejm. při výskytu škodlivých organismů v důsledky klimatické změny při zohlednění reálných dopadů na životní prostředí.**
- **Důvod:** EU brzdí vývoj nových odrůd rostlin, které by byly odolné vůči klimatickým jevům i škůdcům a zároveň **masivně omezila účinné látky**

v přípravcích na ochranu rostlin, aniž by nabídla adekvátní náhradu, čímž znevýhodňuje evropské farmáře. Náhrady za chemické přípravky na ochranu rostlin jsou výrazně nákladnější (náklady na pořízení, jejich aplikaci, precizní monitoring a rostlinolékaře). U NGT je nezbytně nutné zachovat transparentnost, důslednost v dohledatelnosti a značení, aby zemědělci i spotřebitelé měli možnost volby a nepovolovat NGT pro použití v EZ

4.7 Podpora obnovitelných zdrojů energie (OZE)

- **Požadavek:** Zajistit efektivní a dlouhodobě udržitelnou podporu obnovitelných zdrojů energie v zemědělství a potravinářství. Zaměřit se na stabilní legislativní rámec, efektivní financování a odstranění administrativních bariér pro využívání bioplynu, polní a lesní biomasy, biometanu, fotovoltaiky a dalších obnovitelných zdrojů v těchto sektorech.
- **Důvod:** Velký potenciál pro využití obnovitelných zdrojů energie, což přispívá k dekarbonizaci sektoru, zvyšuje energetickou soběstačnost a snižuje závislost na fosilních palivech. Současná podpora je však nedostatečná nebo nefunkční, což brzdí investice do nových projektů.
- **Řešení:** Podpora modernizace a provozu bioplynových stanic (BPS) a podpora budování bateriových uložišť u stávajících BPS jako součást systému energetické rovnováhy. Funkční provozní podpora biomethanu. Rozvoj fotovoltaiky s bateriemi na zemědělských objektech. Tento přístup povede k efektivnímu využití obnovitelných zdrojů v zemědělství, snížení emisí skleníkových plynů a posílení energetické nezávislosti sektoru.

5. Pracovní síla a sociální zabezpečení

5.1 Snížení nákladů na zaměstnance a dostupnost pracovní síly

- **Požadavek:** Daňové úlevy na mzdy zaměstnanců v zemědělství a snížení sazeb na sociální odvody viz snaha NNO v minulém období, nastavit efektivní řešení pro sezonní práci a přesčasů z důvodu sezonních prací. Zajištění ubytování na farmách pro pracovníky v sektoru zemědělství s cílem přilákat novou kvalifikovanou pracovní sílu.
-
- **Důvod:** Zemědělství se dlouhodobě potýká s nedostatkem pracovní síly = nízké mzdy. Náklady na pracovní sílu v EU jsou **extrémně vysoké**, což snižuje konkurenceschopnost evropského zemědělství). Udržení zaměstnanců na venkově snižuje vylidňování venkova, tlak na osobní a veřejnou dopravu, snižuje tlak na růst cen nemovitostí ve městech.

5.2 Podpora mladých zemědělců

- **Požadavek:** Zvýšená podpora pro mladé farmáře včetně snazšího přístupu k půdě a financím. Podpora mladých zaměstnanců u právnických osob, kteří jsou důležití pro zajištění předání podniků nadcházejícím generacím a jejich stabilitu.
- **Důvod:** Stárnutí populace v zemědělství ohrožuje budoucnost sektoru.

5.3 Školství

- **Požadavek:** Zajistit stabilní podporu zemědělského, potravinářského a technického školství na všech stupních vzdělávání a systémovou spolupráci

škol se zemědělskými a potravinářskými podniky, s cílem zvýšit zájem mladé generace o obor, zajistit budoucí pracovní sílu a přenos inovací do praxe.

- **Důvod:** Dlouhodobě udržitelné zemědělství a potravinářství se neobejde bez nové generace vzdělaných, technicky zdatných a motivovaných pracovníků. Obor je třeba ukázat jako moderní, perspektivní a důležitý pro budoucnost celé společnosti. Zemědělství a potravinářství dlouhodobě trpí nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, zejména v odborných technických a přírodovědných profesích (ošetřovatelé, zootechnici, agronomové, mechanizátoři, mlékaři, porážkoví specialisté atd.). Stárnutí pracovníků, odchod generace praktiků a nízký zájem žáků o odborné obory ohrožují budoucí stabilitu celého sektoru. Zemědělství navíc zažívá prudký technologický pokrok, ale školství zaostává v inovacích, technice i výuce dovedností.
- **Řešení:** Posílit podporu zemědělských a potravinářských škol, propojit školy s praxí, motivovat studenty ke vstupu do oboru, podpora terciárního a výzkumného vzdělávání.

6. Ekologická a klimatická politika

6.1 Precizní zemědělství

- **Požadavek:** Podporu zavádění precizního zemědělství s cílem zvýšit efektivitu produkce, snížit náklady a minimalizovat dopad na životní prostředí.
- **Důvod:** Podpora precizního zemědělství je klíčová pro snížení nákladů, zvýšení produktivity a udržitelnost českého zemědělství včetně pozitivních environmentálních dopadů.

6.2 Realistická ekologická opatření

- **Požadavek:** Ekologická opatření by měla **respektovat ekonomickou realitu** a být nastavena **pragmaticky**, nikoli restriktivně.
- **Důvod:** Pokud EU zavede drastická omezení pesticidů a hnojiv, **sníží se produkce EU a zvýší se závislost na dovozech**.

6.3 Adaptace na klimatickou změnu a udržení závlahových systémů

- **Požadavek:** Investice do **modernizace závlahových systémů** a ochrany půdy. Zalesnění nekvalitních TTP.
- **Důvod:** Extrémní výkyvy počasí jsou stále častější a je nutné **připravit se na jejich dopady**.

6.4 Pojištění a řízení rizik (klimatická změna)

- **Požadavek:** Rozšíření systému spolufinancovaného pojištění zemědělců, zavedení nástrojů aktivního řízení rizik a rizikového fondu.
- **Důvod:** Zemědělství je nejvíce zranitelný sektor vůči klimatickým rizikům, nízká penetrace pojištění v ČR, kompenzace EU po živelných pohromách jsou v rámci SZP omezené, zdlouhavé a politicky nejisté.

6.5 Podpora ekologického zemědělství

- **Požadavek:** Nastavit systém podpory tak, aby zohledňoval specifika ekologické produkce, potřeby sektoru (investice, zpracování, sdružování, odbyt, výzkum, vzdělávání, animal welfare), motivoval k přechodu na ekologické zemědělství, produkci kvalitních biopotravin a finalizaci a ocenil dostatečně pozitivní dopad ekologických metod hospodaření na životní prostředí a welfare zvířat
- **Důvod:** Ekologické zemědělství je prokazatelně udržitelný systém hospodaření, který není závislý na externích vstupech v podobě pesticidů a průmyslových hnojiv (k jejichž výrobě je potřeba zemní plyn). Navíc poskytuje mnoho pozitivních externalit pro životní prostředí i welfare zvířat a potenciál pro úspěšnou generační obměnu. Kompenzace za hospodaření tímto šetrným způsobem musí být dostatečná, ale zároveň motivační a musí se dramaticky podpořit odbyt a zpracování biopotravin.

7. Půda vzácný statek a klíčový výrobní faktor

- **Požadavek:** Legislativně podpořit výhodnější postavení zemědělců při nabývání zemědělské půdy oproti investorům mimo obor. Zároveň zakázat prodej zemědělské půdy subjektům ze třetích zemí.
- **Důvod:** Půda je základním výrobním faktorem zemědělství a nenahraditelným přírodním zdrojem, jehož množství je omezené. V posledních letech dochází k jejímu skupování subjekty mimo zemědělství, často za účelem spekulací nebo neproduktivního využití, což vede k růstu cen a omezené dostupnosti pro aktivní zemědělce. Tento trend negativně ovlivňuje rozvoj lokálního zemědělství, potravinovou soběstačnost a udržitelnost venkova. Zároveň existuje riziko, že česká zemědělská půda přejde do rukou investorů ze třetích zemí, což může znamenat ztrátu kontroly nad tímto strategickým zdrojem.
- **Řešení:** Zavést předkupní právo pro aktivní zemědělce na nákup zemědělské půdy před neagrárními investory. Regulovat spekulativní nákupy. Přijmout zákonnou úpravu zakazující přímý i nepřímý prodej zemědělské půdy subjektům ze zemí mimo EU. Tato opatření zajistí, že zemědělská půda zůstane v rukou aktivních zemědělců, municipalit nebo státu, podpoří dlouhodobou udržitelnost českého zemědělství a posílí potravinovou bezpečnost země.

Závěr

Pokud se tyto požadavky neprosadí, hrozí:

1. **Snížení konkurenceschopnosti českého a evropského zemědělství.**
2. **Zvýšení závislosti na dovozech.**
3. **Omezení produkce a růst cen potravin.**
4. **Výrazné snížení počtu pracovních míst u potravinářů, zemědělců a jejich dodavatelů.**
5. **Pokles příjmů státu z odvětví.**

Zemědělci a potravináři proto potřebují **silnou podporu politiků**, která jim zajistí **stabilitu, efektivitu a spravedlivé podmínky na trhu**.